

УДК 342.5:351.86(477)(045)

DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.20-27>

## ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Гуменюк Тетяна\*

*\*професор кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького, доктор історичних наук, професор, ЗВО «Університет Короля Данила» (м. Івано-Франківськ, Україна) ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0724-189X>*

Стаття присвячена комплексному аналізу правових аспектів функціонування органів державної влади України в умовах воєнного стану. В дослідженні розкрито нормативно-правові засади запровадження та реалізації правового режиму воєнного стану, зокрема положення Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та низки інших нормативно-правових актів, що визначають особливості діяльності органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування. У статті вказано, що питання розширення повноважень органів державної влади під час воєнного стану сприяє ефективній координації дій у сферах оборони, громадської безпеки та управління державними ресурсами. Аналіз механізмів взаємодії центральних та місцевих органів влади сприяє забезпеченню невідкладного реагування на загрози, пов'язані з національною безпекою. Особлива увага приділяється питанням делегування повноважень та розподілу відповідальності між різними рівнями державного управління. Розглядається система контролю за дотриманням законності в умовах обмежень, встановлених воєнним станом. Автор підкреслює важливість балансу між забезпеченням державної безпеки та дотриманням конституційних прав і свобод громадян. У висновках підтверджено, що запровадження воєнного стану вносить зміни до діяльності органів державної влади, наділяючи їх додатковими повноваженнями для невідкладного реагування на загрози, що виникають у суспільстві. У зв'язку з цим важливо неухильно дотримуватися принципів законності та пропорційності, які б забезпечили обґрунтованість та необхідність встановлених обмежень прав громадян. Збереження балансу між потребами національної безпеки та дотриманням прав людини є однією з умов ефективного державного управління під час воєнного стану. Зважаючи на це, подальше вивчення особливостей вдосконалення правових механізмів функціонування органів влади є важливим чинником зміцнення інституційної стійкості держави та забезпечення її обороноздатності.

**Ключові слова:** правовий режим, органи державної влади, державне управління, національна безпека, законність, пропорційність.

© Гуменюк Т., 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Гуменюк Т. Правові аспекти функціонування органів державної влади під час воєнного стану. *Art of Justice*. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2025. Вип. 1 (32). С. 20-27. DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.20-27>

### Постановка проблеми

В умовах воєнного стану держава зіштовхується з необхідністю забезпечення підвищеної безпеки, координації дій органів влади та захисту конституційних прав громадян. Звичайні довоєнні механізми функціонування органів державної влади нині не мають такої ефективності. Цей стан зумовлює потребу в тимчасовому розширенні повноважень задля захисту прав та інтересів громадян, а також забезпечення безпеки на локальному та національному рівнях. Разом із тим виникають проблеми, пов'язані із забезпеченням законності, конституційності рішень органів влади, уникненням перевищення повноважень, а також збереженням балансу між державними інтересами та правами громадян. За таких умов постає необхідність системного аналізу правових аспектів функціонування державних органів під час воєнного стану, визначення меж їхніх

повноважень та оцінки ефективності правових механізмів, які забезпечують безперервність державного управління в умовах війни.

### **Аналіз останніх досліджень та публікацій**

Дослідженням питання правових аспектів функціонування органів державної влади під час воєнного стану займалася низка провідних науковців. Зокрема, вчені Т. О. Дідич та С. Ю. Дворак (2025) досліджували особливості воєнного стану в системі умов дії права. Повноваження органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні, особливості виконання функцій органами місцевого самоврядування є результатами досліджень В. О. Мороз (2023) та Р. В. Стефанчишена (2024). Вчена Т. М. Тарасенко (2022) розглядала питання організаційно-правових засад діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, їх можливості та обмеження. У своїх працях В. О. Басс, Т. Г. Корж-Ікаєв (2023), Я. С. Богів (2023) зосереджувалися на питаннях правового режиму воєнного стану та його адміністративно-правового забезпечення в умовах війни, а також на правовій регламентації здійснення повноважень місцевого самоврядування в умовах війни. Незважаючи на розробленість окресленого питання, залишається чимало недосліджених аспектів, які потребують належного обґрунтування.

### **Мета статті**

Мета статті полягає в аналізі правових механізмів функціонування органів державної влади в умовах воєнного стану, визначенні особливостей їхніх повноважень, оцінці ефективності нормативно-правового регулювання та виявленні проблемних питань забезпечення законності й балансу між державними інтересами та правами громадян в умовах війни.

### **Виклад основного матеріалу дослідження**

Війна в Україні стала випробуванням не лише для суспільства та економіки, а й для всієї системи державної влади. В умовах воєнного стану правове регулювання діяльності органів державної влади набуває особливого значення, адже саме від їхньої роботи залежить збереження управління державою, підтримка правопорядку, забезпечення обороноздатності й захисту конституційних прав громадян. У цих умовах актуальним залишається питання дослідження правових основ функціонування органів влади в умовах воєнного стану, коли звичні механізми державного управління зазнають істотних змін. Аналіз правового статусу органів виконавчої влади дає змогу виявити як сильні сторони, так і прогалини чинного правового регулювання.

Вчені Т. О. Дідич та С. Ю. Дворак (2025) визначають воєнний стан як складне та багатовимірне явище, що впливає на розвиток більшості правових процесів та інститутів у державі. Його значущість полягає насамперед у тому, що воєнний стан трансформує дію вітчизняного законодавства на трьох рівнях – тимчасовому, просторовому та суб'єктному. Фактично в умовах воєнного стану правові норми набувають особливого способу застосування, а їх ефективність визначається з урахуванням конкретного часу, території та кола осіб, до яких вони адресовані. З огляду на це доцільно розглядати правовий режим воєнного стану як особливий правовий режим, оцінюючи його не лише через призму умов дії права, а й з точки зору ефективності застосування норм у часі, просторі та за колом осіб.

Безперечно на органи державної влади в період воєнного стану покладено велику відповідальність за забезпечення стабільності функціонування держави, ефективного управління суспільними процесами та захисту прав і свобод громадян. У межах цього

органи влади мають діяти в надскладних умовах, координувати роботу різних гілок влади, забезпечуючи реалізацію оборонних та низки інших безпекових заходів, вчасно реагувати на нові зміни та виклики, що відбуваються в суспільстві. Від ефективності їхніх рішень залежить не лише функціонування державного апарату, а й довіра суспільства до влади, правомірність та справедливість управлінських дій в умовах війни (Дідич, Дворак, 2025).

Вітчизняна науковиця В. О. Мороз (2023) зазначає, що в умовах війни органи місцевого самоврядування продовжують здійснювати повноваження, делеговані Конституцією України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» та іншими нормативно-правовими актами. Зокрема, вони разом з органами виконавчої влади зобов'язані реалізовувати заходи та повноваження, передбачені цим законом, задля забезпечення оборони країни, захисту безпеки населення та державних інтересів. На територіях, де введено воєнний стан, можуть створюватися тимчасові державні органи – військові адміністрації, які забезпечують виконання Конституції та законів України. Водночас діяльність цих тимчасових органів не призупиняє роботу органів місцевого самоврядування, проте обмежує частину їхніх повноважень, впливає на управління територіями та реалізацію права громад.

В умовах повномасштабної війни органи місцевого самоврядування наділяються розширеним колом повноважень. Їх діяльність передбачає встановлення ефективної взаємодії з військовими адміністраціями та командними структурами, координацію режиму функціонування територіальних громад, а за необхідності – тимчасовий перерозподіл окремих управлінських повноважень. Такі зміни спрямовані на забезпечення безперервної діяльності органів місцевого самоврядування та підвищення спроможності громад реагувати на виклики, спричинені війною. Завдяки цьому вдалося безперешкодно організувати оборону населених пунктів і забезпечити для громадян необхідні ресурси. Важливу роль відіграє також своєчасна передача актуальної інформації населенню з метою гарантування безпеки та збереження людських життів (Мороз, 2023).

Впровадження воєнного стану в Україні зумовило істотне розширення повноважень військових адміністрацій у напрямку гарантування національної безпеки та захисту суверенітету держави. Військові адміністрації отримали розширені повноваження у сфері планування, координації та проведення військових операцій. Ці аспекти мають велике значення для реалізації оборонних стратегій держави та забезпечення належного управління силами оборони. Разом із тим, до їхньої компетенції віднесено організацію та координацію мобілізаційних заходів, зокрема залучення військових формувань, резервістів, а також мобілізацію матеріальних і трудових ресурсів, необхідних для підтримки обороноздатності країни (Омелько, 2025).

Військові адміністрації здійснюють контроль за охороною та захистом об'єктів критичної інфраструктури, зокрема енергетичних, транспортних і комунікаційних систем. Ці функції мають стратегічне значення, оскільки впливають на розвиток держави в умовах війни. В межах встановленого правового режиму вони уповноважені запроваджувати тимчасові обмеження щодо свободи пересування, проведення масових заходів та інших форм громадської активності з метою запобігання загрозам громадській безпеці та підтримання публічного порядку. Крім того, військові адміністрації можуть реалізовувати окремі економічні заходи, спрямовані на регулювання цін, раціональний розподіл ресурсів та стабілізацію роботи економічних секторів. Зазначені повноваження спрямовані на забезпечення ефективного управління оборонними процесами, підтримання

функціонування державних інститутів та гарантування національної безпеки в умовах війни.

Запровадження воєнного стану в Україні вплинуло перш за все на функціонування системи виконавчої влади. Відчутні зміни проявилися в розширенні повноважень центральних органів виконавчої влади. Значна частина повноважень була передана на центральний рівень для забезпечення належної координації, швидкого ухвалення рішень в складних умовах та ефективного розподілу ресурсів. Це дозволило державі більш цілеспрямовано організовувати оборонні та управлінські процеси. Водночас повноваження органів місцевого самоврядування були частково обмежені.

Однак, незважаючи на делеговані повноваження, воєнний стан розкрив і низку проблемних аспектів у роботі виконавчої влади, зокрема:

- 1) поєднання військовими адміністраціями військових та цивільних функцій, що ускладнює їхню діяльність та впливає на рівень професійної підготовки;
- 2) складність забезпечення ефективної координації між центральними та місцевими органами виконавчої влади в умовах стрімких змін на фронті;
- 3) складнощі, пов'язані з гарантуванням прозорості прийняття рішень та належної підзвітності посадових осіб (Стефанчишен, 2024).

Запровадження воєнного стану в Україні призвело до розширення повноважень органів публічної влади, які отримали нові обов'язки щодо вчасного реагування на виклики, які виникають у період війни. Однак, попри всі негаразди, які існують в суспільстві, органи державної влади та місцевого самоврядування є ключовими суб'єктами адміністративного права (Павлович-Сенета, Лозинський, 2023).

Вчена Т. М. Тарасенко (2022) підкреслює, що характерною рисою територіальної організації влади під час воєнного стану є поява нового тимчасового органу державної влади – військової адміністрації. До цього в Україні вже існував досвід роботи військово-цивільних адміністрацій у Донецькій та Луганській областях, створених відповідно до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» 2015 року. На вказані органи покладалися повноваження місцевих рад, їх виконавчих органів та відповідних голів. Аналогічно районні та обласні військово-цивільні адміністрації виконували функції районних, обласних рад і державних адміністрацій. У 2021 році після реорганізації в Луганській області було створено 8, а в Донецькій – 10 військово-цивільних адміністрацій різних рівнів. Після формування військових адміністрацій їхні повноваження перейшли до новостворених структур, а військово-цивільні адміністрації припинили діяльність. Наразі на законодавчому рівні встановлено, що військові адміністрації відповідають за виконання законодавства України, а також за забезпечення оборони, цивільного захисту, громадського порядку, реалізацію правового режиму воєнного стану та захист прав і законних інтересів громадян у взаємодії з військовим командуванням. Рішення про їх створення ухвалює Президент України на підставі подання від обласних державних адміністрацій або військового командування.

Запровадження воєнного стану актуалізувало потребу уточнення багатьох правових аспектів діяльності ключових органів місцевого самоврядування. Практика засвідчила, що одним із найбільш складних стало питання визначення підстав для припинення діяльності місцевих рад у разі створення військової адміністрації. Зокрема, йшлося про необхідність чітко визначити, чи повинні припиняти роботу обласні та районні ради зі створенням відповідної військової адміністрації.

Не менш важливими виявилися питання конкретизації умов створення військових адміністрацій, визначення переліку повноважень органів місцевого самоврядування та їх

посадових осіб, а також особливостей проходження служби в цей період. Усі ці аспекти знайшли своє відображення в законодавчих змінах. Так, у травні 2022 року було не лише переглянуто підстави для утворення військових адміністрацій, а й уточнено повноваження головних посадових осіб територіальних громад, на території яких не ведуться бойові дії і де не прийнято рішення про створення військової адміністрації (Тарасенко, 2022).

Основними адміністративно-територіальними одиницями, на базі яких утворені військові адміністрації, стали області. Підставами для створення обласних і районних військових адміністрацій стали несвоєчасне скликання сесії місцевої ради, дострокове припинення її повноважень відповідно до закону, а також необхідність забезпечення ефективного управління у сфері оборони, громадської безпеки та правопорядку. Формування цих тимчасових органів відбувається шляхом надання місцевим державним адміністраціям статусу військових адміністрацій, а їх керівникам – статусу начальників військових адміністрацій.

Вітчизняні науковці В. О. Басс та Т. Г. Корж-Ікаєва (2023) підтверджують, що військові адміністрації та військово-цивільні адміністрації об'єднує те, що вони є тимчасовими державними органами, створеними указом Президента України та уповноваженими діяти на визначеній ним території. Їхнє формування має характер вимушеного тимчасового заходу, який поєднує елементи військової організації та публічного управління.

Нині в Україні вже створено достатню нормативну базу для повноцінного функціонування правового режиму воєнного стану. Тому важливо забезпечити його ефективну реалізацію на практиці. Це потребує активної роботи уповноважених державних органів, посадових осіб та недержавних організацій, спрямованої на підвищення результативності дії цього режиму як на рівні законодавства, так і у практичній діяльності (Басс, Корж-Ікаєва, 2023).

В умовах воєнного стану питання місцевої автономії виходять за межі звичайних управлінських завдань, адже процес захисту незалежності країни та забезпечення перемоги України у війні пов'язаний із неминучими втратами людських життів та значними матеріальними збитками, включно з руйнуванням комунальної інфраструктури, промислових об'єктів та інших ресурсів. Місцева влада також зіштовхується з безпрецедентним завданням відновлення територій, що постраждали від військової агресії. Для ефективного вирішення цих проблем органи місцевого самоврядування повинні мати відповідні повноваження, однак самостійно вирішити такі питання як на національному, так і на місцевому рівнях дуже складно. З огляду на це, ініціатива Президента та уряду України щодо залучення додаткових ресурсів від країн, які підтримують європейські цінності та український народ у війні, є цілком обґрунтованою. З метою допомоги українським містам у пошуку партнерів за підтримки Ради Європи з питань місцевого самоврядування була створена нова онлайн-платформа Cities4Cities. Платформа є безкоштовним онлайн-інструментом, який дає можливість місцевим органам влади в Україні та інших європейських регіонах обмінюватися інформацією про свої потреби та пропозиції щодо міської інфраструктури, а також налагоджувати співпрацю з метою отримання практичної допомоги. Загалом правова регламентація діяльності органів місцевого самоврядування в Україні в умовах впровадження правового режиму воєнного стану зазнала суттєвих змін. Ці зміни дозволили органам місцевого самоврядування ефективно та безперешкодно реагувати на виклики, пов'язані з воєнним станом, і запобігати можливим кризовим ситуаціям на національному рівні. Водночас

досвід України під час війни підтвердив, що місцеве самоврядування є ключовим елементом підтримки сталого функціонування держави (Богів, 2023).

На основі аналізу праць науковців необхідно відзначити, що функціонування органів державної влади під час воєнного стану має здійснюватися, зокрема, на основі розробки системи оцінки ефективності діяльності цих органів. Зважаючи на це, доцільно створити комплексну систему, яка б визначала ефективність функціонування органів державної влади в умовах війни. Зазначена система поєднуватиме правовий, адміністративний та соціальний аспекти й сприятиме всебічному аналізу діяльності органів влади. Правовий аспект передбачає оцінку відповідності рішень органів влади Конституції, законам України та міжнародним стандартам, а також дотримання принципів пропорційності та законності обмежень прав громадян. Адміністративний аспект охоплює ефективну координацію між центральними та місцевими органами влади, функціонуванням тимчасових органів управління та оперативністю прийняття рішень. Соціальний аспект дозволяє оцінити вплив дій органів влади на населення, забезпечити соціальну стабільність та залучення громадян до процесів відновлення.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що функціонування органів державної влади під час воєнного стану потребує не лише дотримання законності та ефективного розподілу повноважень, а й системного підходу до оцінки їх діяльності. Запропонована комплексна система оцінки ефективності, яка поєднує правовий, адміністративний та соціальний аспекти, сприяє всебічному аналізу роботи органів влади, виявленню слабких місць та підвищенню рівня вчасного прийняття рішень. Впровадження такої системи сприятиме не лише забезпеченню законності і пропорційності обмежень прав громадян, а й підвищенню стійкості державного управління в умовах війни. Крім того, оцінка соціального впливу діяльності органів влади допомагає інтегрувати громадян у процеси відновлення та зміцнювати соціальну стабільність. Загалом застосування запропонованої системи створює умови для більш ефективного функціонування органів державної влади та підвищення здатності держави реагувати на складні ситуації.

### **Висновки**

Аналіз функціонування органів державної влади в умовах воєнного стану свідчить про відчутні зміни в правовій, адміністративній та соціальній сферах їх діяльності. Запровадження особливого правового режиму спричинило розширення повноважень центральних і місцевих органів влади, створення тимчасових структур у вигляді військових адміністрацій, а також підвищення вимог до компетентності та оперативності управлінських рішень. У зв'язку з цим актуальним питанням є розробка комплексної системи оцінювання ефективності роботи органів державної влади під час війни, яка б охоплювала правові, адміністративні й соціальні показники. Така система дозволить не лише визначати відповідність рішень вимогам законодавства та міжнародних норм, а й аналізувати якість взаємодії між різними рівнями управління, швидкість і обґрунтованість управлінських реакцій, а також вплив діяльності влади на стабільність в суспільстві.

### **Перспективи подальших наукових розвідок**

У подальших наукових дослідженнях важливо зосередитися на вдосконаленні методології комплексної оцінки ефективності органів державної влади під час воєнного стану, зокрема шляхом розробки інтегрованих критеріїв для правового, адміністративного та соціального аналізу. Водночас важливо дослідити вплив цифрових технологій та

онлайн-платформ на підвищення ефективності управлінських процесів та залучення громадян до відновлення територій, постраждалих від військових дій.

### Список використаних джерел

1. Дідич Т. О., Дворак С. Ю. Воєнний стан в системі умов дії права: методологічні аспекти пізнання. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. № 89 (1). URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/07/8.pdf> (дата звернення: 11.11.2025).
2. Омелько І. І. Конституційно-правові форми участі народу у законотворчій діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Том 1. № 91. С. 220-225.
3. Биков О. М., Самань В. В. Функціонування місцевого самоврядування в Україні у період правового режиму воєнного стану. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 266-269.
4. Мороз В. О. Повноваження органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні: законодавче регулювання та проблеми реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. 2023. С. 396-398. URL: [http://www.lsej.org.ua/4\\_2023/97.pdf](http://www.lsej.org.ua/4_2023/97.pdf) (дата звернення: 15.11.2025).
5. Стефанчишен Р. В. Особливості виконання функцій органами виконавчої влади в період дії воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 75-77. URL: [http://www.lsej.org.ua/8\\_2024/16.pdf](http://www.lsej.org.ua/8_2024/16.pdf) (дата звернення: 15.11.2025).
6. Павлович-Сенета Я. П., Лозинський Ю. Р. Вплив правового режиму воєнного стану на правовий статус суб'єктів адміністративного права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 373-378. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/290723> (дата звернення: 15.11.2025).
7. Військові та військово-цивільні адміністрації в системі територіальної організації влади в Україні: компаративний аналіз. URL: <https://www.cceeol.com/search/article-detail?id=1055331>
8. Тарасенко Т. М. Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану: можливості та обмеження. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 4. С. 51-58. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/261/228> (дата звернення: 16.11.2025).
9. Басс В. О., Корж-Ікаєва Т. Г. Правовий режим воєнного стану та його адміністративно-правове забезпечення в умовах повномасштабного збройного конфлікту в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. 2023. URL: [http://lsej.org.ua/5\\_2023/122.pdf](http://lsej.org.ua/5_2023/122.pdf) (дата звернення: 16.11.2025).
10. Богів Я. С. Правова регламентація здійснення повноважень місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://ac5emy-vision.org/index.php/av/article/view/824/745> (дата звернення: 15.11.2025).

### References

1. Didych, T. O., & Dvorak, S. Yu. (2025). Voiennyi stan v systemi umov dii prava: metodolohichni aspekty piznannia [Martial law in the system of conditions of law operation: Methodological aspects of cognition]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*, 89(1). Retrieved November 11, 2025, from <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/07/8.pdf> [in Ukrainian].
2. Omelko, I. I. (2025). Konstytutsiino-pravovi formy uchasti narodu u zakonotvorchii diialnosti v Ukraini. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 1(91), 220–225.
3. Bykov, O. M., Saman, V. V. (2022). Funktsionuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini u period pravovoho rezhymu voiennoho stanu. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, (3), 266–269.
4. Moroz, V. O. (2023). Povnovazhennia orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v umovakh voiennoho stanu v Ukraini: zakonodavche rehuliuvannia ta problemy realizatsii [Powers of local self-government bodies under martial law in Ukraine: Legislative regulation and implementation problems]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (4), 396–398. Retrieved November 15, 2025, from [http://www.lsej.org.ua/4\\_2023/97.pdf](http://www.lsej.org.ua/4_2023/97.pdf) [in Ukrainian].
5. Stefanchyshen, R. V. (2024). Osoblyvosti vykonannia funktsii orhanamy vykonavchoi vlady v period dii voiennoho stanu [Features of executive authorities' functioning during martial law]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (8), 75–77. Retrieved November 15, 2025, from [http://www.lsej.org.ua/8\\_2024/16.pdf](http://www.lsej.org.ua/8_2024/16.pdf) [in Ukrainian].

6. Pavlovych-Seneta, Ya. P., & Lozynskyi, Yu. R. (2023). Vplyv pravovoho rezhymu voiennoho stanu na pravovyi status subiektiv administratyvnoho prava [Impact of the legal regime of martial law on the legal status of administrative law subjects]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*, (5), 373–378. Retrieved November 15, 2025, from <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/290723> [in Ukrainian].
7. Viiskovi ta viiskovo-tsyvilni administratsii v systemi terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini: komparatyvnyi analiz. (n.d.). Retrieved from <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1055331>
8. Tarasenko, T. M. (2022). Dniprovskiy naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava [Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, and Law], (4), 51–58. Retrieved November 16, 2025, from <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/261/228> [in Ukrainian].
9. Bass, V. O., & Korzh-Ikaieva, T. H. (2023). Pravovyi rezhym voiennoho stanu ta yoho administratyvno-pravove zabezpechennia v umovakh povnomasshtabnoho zbroinoho konfliktu v Ukraini [Legal regime of martial law and its administrative-legal support under the full-scale armed conflict in Ukraine]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (5). Retrieved November 16, 2025, from [http://lsej.org.ua/5\\_2023/122.pdf](http://lsej.org.ua/5_2023/122.pdf) [in Ukrainian].
10. Bohiv, Ya. S. (2023). Pravova rehlementatsiia zdiisnennia povnovazhen mistsevoho samovriaduvannia v umovakh voiennoho stanu [Legal regulation of exercising local self-government powers under martial law]. *Akademichni vizii*, (15). Retrieved November 15, 2025, from <https://ac5emy-vision.org/index.php/av/article/view/824/745> [in Ukrainian].

## LEGAL ASPECTS OF THE FUNCTIONING OF STATE AUTHORITY BODIES DURING MARTIAL ARTS

Tetiana Humeniuk\*

*\*Doctor of Historical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Theory and History of State and Law at the King Danylo University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)*

*The article is devoted to a comprehensive analysis of the legal aspects of the functioning of state authorities of Ukraine under martial law. The study reveals the regulatory and legal principles of the introduction and implementation of the legal regime of martial law, in particular the provisions of the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law" and a number of other regulatory and legal acts that determine the specifics of the activities of executive bodies, local state administrations, military administrations and local self-government bodies. The article indicates that the issue of expanding the powers of state authorities during martial law contributes to the effective coordination of actions in the areas of defense, public security and management of state resources. Analysis of the mechanisms of interaction of central and local authorities contributes to ensuring an immediate response to threats related to national security. Special attention is paid to the issues of delegation of powers and distribution of responsibility between different levels of state administration. The system of control over compliance with the law under the restrictions established by martial law is considered. The author emphasizes the importance of the balance between ensuring state security and respecting the constitutional rights and freedoms of citizens. The conclusions confirm that the introduction of martial law introduces changes to the activities of state authorities, granting them additional powers to urgently respond to threats arising in society. In this regard, it is important to strictly adhere to the principles of legality and proportionality, which would ensure the justification and necessity of the established restrictions on the rights of citizens. Maintaining a balance between the needs of national security and respecting human rights is one of the conditions for effective state administration during martial law. In view of this, further study of the features of improving the legal mechanisms for the functioning of state authorities is an important factor in strengthening the institutional stability of the state and ensuring its defense capability.*

**Key words:** legal regime, state authorities, state administration, national security, legality, proportionality.

Дата першого надходження статті до видання: 24.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.12.2025

Дата публікації: 10.02.2026